

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

NGUYỄN VĂN KHUÔNG

**QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG BỒI DƯỠNG
TỔ TRƯỞNG CHUYÊN MÔN CÁC TRƯỜNG THCS
HUYỆN LỤC NGẠN, TỈNH BẮC GIANG**

LUẬN VĂN THẠC SĨ QUẢN LÝ GIÁO DỤC

Thái Nguyên – 2013

Mở đầu

1. Lý do chọn đề tài

Trong những năm qua sự nghiệp giáo dục nước ta đã đạt được những thành tựu to lớn: quy mô được mở rộng, đa dạng hoá các loại hình giáo dục, số lượng trường học tăng mạnh ở các cấp học, bậc học và ở các vùng, miền. Cơ sở vật chất trường, lớp ngày càng được đầu tư nâng cấp, trình độ dân trí ngày càng nâng cao, trình độ kiến thức cơ bản của học sinh phổ thông từng bước phát triển vững chắc và có nhiều tiến bộ, chất lượng giáo dục có nhiều chuyển biến tích cực.

Điều 9- Luật Giáo dục qui định: Phát triển giáo dục là quốc sách hàng đầu nhằm nâng cao dân trí, đào tạo nhân lực, bồi dưỡng nhân tài [35].

Chỉ thị số 40-CT/TW ngày 15 tháng 6 năm 2004 của Ban Bí thư Trung ương Đảng cộng sản Việt Nam nêu rõ: Mục tiêu là xây dựng đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục được chuẩn hoá, đảm bảo chất lượng, đủ về số lượng, đồng bộ về cơ cấu, đặc biệt chú trọng nâng cao bản lĩnh chính trị, phẩm chất, lối sống, lương tâm, tay nghề nhà giáo, đáp ứng đòi hỏi ngày càng cao của sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước [1].

Nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XI đã khẳng định: Đổi mới căn bản, toàn diện nền giáo dục Việt Nam theo hướng chuẩn hoá, hiện đại hoá, xã hội hóa, dân chủ hóa và hội nhập quốc tế, trong đó, đổi mới cơ chế quản lý giáo dục, phát triển đội ngũ giáo viên và cán bộ quản lý giáo dục là khâu then chốt; Giáo dục và đào tạo có sứ mệnh nâng cao dân trí, phát triển nguồn nhân lực, bồi dưỡng nhân tài, góp phần quan trọng xây dựng đất nước, xây dựng nền văn hóa và con người Việt Nam [13].

Hệ thống giáo dục quốc dân bao gồm: Giáo dục mầm non có nhà trẻ và mẫu giáo; Giáo dục phổ thông có tiểu học, trung học cơ sở, trung học phổ thông; Giáo dục nghề nghiệp có trung cấp chuyên nghiệp và dạy nghề; Giáo

dục đại học và sau đại học (sau đây gọi chung là giáo dục đại học) đào tạo trình độ cao đẳng, trình độ đại học, trình độ thạc sĩ, trình độ tiến sĩ.

Giáo dục trung học cơ sở là cấp học nối tiếp giữa tiểu học và trung học phổ thông. Mục tiêu giáo dục trung học cơ sở nhằm giúp học sinh củng cố và phát triển những kết quả của giáo dục tiểu học; có học vấn phổ thông ở trình độ cơ sở và những hiểu biết ban đầu về kỹ thuật và hướng nghiệp để tiếp tục học trung học phổ thông, trung cấp, học nghề hoặc đi vào cuộc sống lao động.

Đội ngũ giáo viên ở trường THCS được chia thành các tổ chuyên môn, mỗi tổ chuyên môn có một tổ trưởng và hai tổ phó, do hiệu trưởng ra quyết định bổ nhiệm vào đầu năm học. Điều lệ trường trung học cơ sở, trường trung học phổ thông và trung học phổ thông có nhiều cấp học Ban hành kèm theo Thông tư số 12/2011/TT-BGDĐT ngày 28/3/2011 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo qui định nhiệm vụ của tổ chuyên môn như sau: Xây dựng và thực hiện kế hoạch hoạt động chung của tổ, hướng dẫn xây dựng và quản lý kế hoạch cá nhân của tổ viên theo kế hoạch dạy học, phân phối chương trình và các hoạt động giáo dục khác của nhà trường; tổ chức bồi dưỡng chuyên môn và nghiệp vụ; tham gia đánh giá, xếp loại các thành viên của tổ theo quy định của Chuẩn nghề nghiệp giáo viên trung học và các quy định khác hiện hành; giới thiệu tổ trưởng, tổ phó; đề xuất khen thưởng, kỷ luật đối với giáo viên. Tổ chuyên môn sinh hoạt hai tuần một lần và có thể họp đột xuất theo yêu cầu công việc hay khi hiệu trưởng yêu cầu [4].

Để các tổ chuyên môn hoàn thành tốt các nhiệm vụ, đòi hỏi đội ngũ tổ trưởng chuyên môn phải có phẩm chất tốt, có năng lực chuyên môn vững vàng, có khả năng quản lý giỏi, nhiệt tình, gương mẫu, năng động, sáng tạo, biết huy động, tập hợp lực lượng tổ chức tốt các hoạt động chuyên môn trong nhà trường. Bởi tổ trưởng chuyên môn có một vị trí quan trọng trong việc điều hành hoạt động chuyên môn của tổ; là mắt xích gắn kết giữa hiệu trưởng và giáo viên để bộ máy hoạt động đồng bộ, hiệu quả. Tổ trưởng giúp hiệu trưởng triển khai

các nội dung kế hoạch hoạt động của nhà trường đến từng giáo viên; thay mặt hiệu trưởng điều hành, tổ chức thực hiện việc dạy học và các hoạt động giáo dục; tham mưu cho hiệu trưởng trong việc bố trí, sắp xếp đội ngũ giáo viên giảng dạy và chủ nhiệm một cách phù hợp để phát huy tối đa khả năng của họ; tổ chức kiểm tra đánh giá xếp loại giờ dạy của giáo viên theo kế hoạch đề ra.

Những năm qua, dưới ánh sáng nghị quyết Đại hội Đảng, ngành GD&ĐT luôn được Đảng và nhân dân quan tâm đúng mức. Ngành GD&ĐT đã có những chiến lược và các giải pháp để tăng cường hiệu quả công tác quản lý dạy học; đội ngũ giáo viên, cán bộ quản lý giáo dục hoạt động có chất lượng và hiệu quả hơn, đặc biệt là công tác xây dựng và quản lý đội ngũ tổ trưởng chuyên môn đã đạt được kết quả đáng khích lệ. Nhờ đó, hoạt động của nhà trường trung học cơ sở từng bước được vận hành theo đúng nguyên lý giáo dục của Đảng, sự nghiệp GD&ĐT phát triển, đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của công cuộc đổi mới đất nước.

Tuy vậy, GD&ĐT Lục Ngạn trong quá trình phát triển còn gặp nhiều khó khăn và thách thức, chất lượng và hiệu quả thấp, nhiều bất cập; năng lực chuyên môn của một bộ phận GV còn hạn chế, chưa ý thức được một cách đầy đủ vai trò, vị trí, nhiệm vụ của người GV trong giai đoạn hiện nay. Việc phân công, phân cấp và cơ chế phối hợp giữa ngành giáo dục và các ngành hữu quan còn bộc lộ những bất cập, chưa tạo được sự chủ động trong quản lý và điều hành. Một số cán bộ quản lý thiếu chủ động trong suy nghĩ, chưa theo kịp tình hình phát triển kinh tế- xã hội trong thời kỳ mới. Người HT đã nhận thức được vai trò, vị trí của TTCM nhưng các biện pháp bồi dưỡng đội ngũ TTCM chưa khoa học, hiệu quả. Việc bổ nhiệm tổ trưởng còn mang tính chủ quan, thời vụ, chưa có kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng. Công tác quản lý hoạt động bồi dưỡng TTCM của Phòng Giáo dục và Đào tạo còn lỏng lẻo, chưa quan tâm chỉ đạo hiệu trưởng các trường quản lý hoạt động bồi dưỡng TTCM, do vậy TTCM các trường THCS chưa thực hiện tốt chức trách của mình ... Công tác quản lý hoạt

động bồi dưỡng TTCM từ Phòng đến trường chưa được thực hiện đồng bộ. Đó là một trong những nguyên nhân trên ảnh hưởng đến việc quản lý hoạt động dạy học, quản lý các hoạt động của tổ chuyên môn.

Xuất phát từ cơ sở lý luận và thực tiễn trên đây, tôi chọn đề tài: ***“Quản lý hoạt động bồi dưỡng tổ trưởng chuyên môn các trường THCS huyện Lục Ngạn, tỉnh Bắc Giang”***.

2. Mục đích nghiên cứu

Trên cơ sở nghiên cứu lý luận và thực tiễn, tác giả luận văn đề xuất biện pháp quản lý hoạt động bồi dưỡng tổ trưởng chuyên môn các trường THCS huyện Lục Ngạn, tỉnh Bắc Giang nhằm nâng cao năng lực quản lý của tổ trưởng chuyên môn, tổ chức các hoạt động của tổ chuyên môn hiệu quả, góp phần nâng cao chất lượng đội ngũ giáo viên THCS huyện Lục Ngạn.

3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu

3.1. Khách thể nghiên cứu

Công tác quản lý chỉ đạo của Phòng Giáo dục và Đào tạo

3.2. Đối tượng nghiên cứu

Quản lý hoạt động bồi dưỡng tổ trưởng chuyên môn các trường THCS huyện Lục Ngạn, tỉnh Bắc Giang.

4. Giả thuyết khoa học

Đội ngũ tổ trưởng chuyên môn trường THCS giữ vai trò quan trọng trong việc nâng cao chất lượng quản lý, chất lượng giáo dục. Nếu tôi đề ra được các biện pháp quản lý hoạt động bồi dưỡng tổ trưởng chuyên môn:

- Theo đúng chức năng quản lý;
- Phù hợp với chức năng của hiệu trưởng trường THCS, của Phòng Giáo dục và Đào tạo;
- Mang tính đồng bộ từ Phòng Giáo dục và Đào tạo, hiệu trưởng trường THCS, tổ trưởng chuyên môn các trường,

thì sẽ nâng cao năng lực quản lý của tổ trưởng chuyên môn, góp phần nâng cao chất lượng quản lý, nâng cao chất lượng giáo dục và đào tạo.

5. Giới hạn nghiên cứu:

5.1. Chủ thể quản lý: Phòng Giáo dục và Đào tạo Lục Ngạn.

5.2. Nội dung nghiên cứu (giới hạn nghiên cứu):

- Hoạt động của tổ trưởng chuyên môn bao gồm:
+ Chỉ đạo thực hiện chương trình, kế hoạch dạy học;
+ Chỉ đạo thực hiện đổi mới phương pháp dạy học;
+ Chỉ đạo giáo viên thực hiện nghiên cứu nội dung sách giáo khoa, phân phối chương trình, đề xuất điều chỉnh phân phối chương trình môn học phù hợp với học sinh của trường;

+ Chỉ đạo thực hiện sinh hoạt chuyên môn, đánh giá xếp loại các thành viên trong tổ hàng tháng, học kỳ, cuối năm;

+ Tham gia việc sắp xếp giảng dạy, phân công chuyên môn giáo viên

- Để tổ chức có hiệu quả các hoạt động trên của tổ trưởng chuyên môn trong các trường THCS, đòi hỏi đội ngũ tổ trưởng phải có năng lực chuyên môn vững vàng, nhiệt tình, gương mẫu, năng động, sáng tạo đồng thời phải nắm được những nét cơ bản về khoa học quản lý. Để đáp ứng được yêu cầu công tác thì tổ trưởng chuyên môn các trường THCS phải được tổ chức bồi dưỡng để nâng cao năng lực quản lý. Trong luận văn này, tôi đi sâu nghiên cứu tìm biện pháp của Phòng Giáo dục và Đào tạo trong việc quản lý hoạt động bồi dưỡng tổ trưởng chuyên môn, nhằm nâng cao năng lực quản lý cho tổ trưởng chuyên môn các trường THCS huyện Lục Ngạn.

5.3. Khách thể khảo sát

- Lãnh đạo, chuyên viên Phòng Giáo dục và Đào tạo Lục Ngạn, tỉnh Bắc Giang;

- Hiệu trưởng, tổ trưởng chuyên môn của 32 trường THCS huyện Lục Ngạn, tỉnh Bắc Giang.

5.4. Địa bàn nghiên cứu:

32 trường THCS huyện Lục Ngạn, tỉnh Bắc Giang.

Thực hiện đề tài này, tác giả đã tập trung nghiên cứu biện pháp quản lý hoạt động bồi dưỡng tổ trưởng chuyên môn các trường THCS trên địa bàn huyện Lục Ngạn, tỉnh Bắc Giang.

5.5. Phạm vi khảo sát: Số liệu khảo sát trong 3 năm học gần đây (2010-2011; 2011-2012; 2012-2013)

6. Nhiệm vụ nghiên cứu

- Nghiên cứu cơ sở lý luận quản lý hoạt động bồi dưỡng tổ trưởng chuyên môn các trường THCS;

- Khảo sát, đánh giá thực trạng công tác quản lý hoạt động bồi dưỡng TTCM các trường THCS huyện Lục Ngạn, tỉnh Bắc Giang.

- Đề xuất các biện pháp quản lý hoạt động bồi dưỡng TTCM các trường THCS huyện Lục Ngạn, tỉnh Bắc Giang.

7. Phương pháp nghiên cứu

7.1. Nhóm phương pháp nghiên cứu lý luận

Để có cơ sở lý luận, làm nền tảng cho việc nghiên cứu đề tài chúng tôi đã đọc các văn bản Chỉ thị, Nghị quyết của Đảng, Chính phủ, của Bộ Giáo dục và Đào tạo, các tài liệu khoa học về quản lý bồi dưỡng đội ngũ TTCM trường THCS. Chúng tôi tiến hành thu thập số liệu, phân tích các số liệu về thực trạng bồi dưỡng TTCM các trường.

7.2. Nhóm phương pháp nghiên cứu thực tiễn

7.2.1. Phương pháp điều tra bằng phiếu hỏi

Sử dụng phiếu trưng cầu ý kiến để tìm hiểu, khảo sát nhằm thu thập những thông tin cần thiết về hoạt động bồi dưỡng TTCM ở các trường THCS huyện Lục Ngạn, tỉnh Bắc Giang. Từ đó phân tích tổng hợp, đánh giá thực trạng vấn đề nghiên cứu.

7.2.2. Phương pháp phỏng vấn

Trực tiếp tiếp xúc với CBQL các cấp, tổ trưởng chuyên môn thông qua một số câu hỏi để tìm hiểu về trình độ TTCM, quản lý bồi dưỡng TTCM các trường THCS huyện Lục Ngạn, tỉnh Bắc Giang.

7.2.3. Phương pháp quan sát

Quan sát các hoạt động giáo dục ở các trường THCS huyện Lục Ngạn với các hình thức:

- Quan sát không tham dự: Lập phiếu hỏi
- Quan sát có tham dự: Tham quan cơ sở vật chất, trang thiết bị nhà trường; dự các buổi sinh hoạt chuyên môn, họp hội đồng nhà trường, nghiên cứu sản phẩm của đội ngũ TTCM (kế hoạch, các văn bản chỉ đạo, tổ chức thực hiện nhiệm vụ tổ chuyên môn trường THCS...)

7.2.4. Phương pháp chuyên gia

Dùng phiếu trưng cầu ý kiến để xin ý kiến các chuyên gia hoặc khách thể nghiên cứu để khảo nghiệm tính cần thiết và khả thi của biện pháp đề xuất trong đề tài.

7.3. Nhóm phương pháp thống kê toán học

Sử dụng một số công thức toán học như tính tỷ lệ phần trăm, tính hệ số tương quan... để thống kê số lượng, chất lượng về đội ngũ TTCM, kết quả học tập của HS trường THCS và xử lý số liệu, định lượng kết quả nghiên cứu nhằm đưa ra những kết luận phục vụ công tác nghiên cứu.

8. Cấu trúc nội dung luận văn:

Nội dung luận văn được trình bày trong 3 chương:

Chương 1: Cơ sở lý luận về quản lý hoạt động bồi dưỡng tổ trưởng chuyên môn các trường THCS.

Chương 2: Thực trạng quản lý hoạt động bồi dưỡng tổ trưởng chuyên môn các trường THCS huyện Lục Ngạn, tỉnh Bắc Giang.

Chương 3: Biện pháp quản lý hoạt động bồi dưỡng tổ trưởng chuyên môn các trường THCS huyện Lục Ngạn, tỉnh Bắc Giang.

CHƯƠNG 1

CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG BỒI DƯỠNG TỔ TRƯỞNG CHUYÊN MÔN CÁC TRƯỜNG THCS

1.1. Tổng quan về vấn đề nghiên cứu

1.1.1. Ở nước ngoài

Ở nước ngoài có nhiều công trình nổi tiếng của các nhà khoa học đề cập đến công tác quản lý. Đặc biệt tác phẩm “Những vấn đề cốt lõi của quản lý” (NXB Khoa học kỹ thuật, Hà Nội, năm 1992) của ba tác giả: Harold Koontz, Cyril o'donnell và Heinz Weihrich được coi như là cẩm nang của các nhà quản lý, đề cập sâu sắc, toàn diện về các yêu cầu của chất lượng quản lý và hệ thống khoa học quản lý. Ngoài ra còn kể đến công trình của Wiliam Ouchi (Giáo sư trường Đại học California, LosAngeles, Mỹ), ông đã khẳng định, yếu tố quan trọng của văn hóa trong QL và nêu ra 7 yếu tố có ảnh hưởng đến hiệu quả QL được mô tả trong sơ đồ 7S: Strategy (chiến lược), Skills (kỹ năng), Style (cách thức), System (hệ thống), Structure (cơ cấu), Shared value (các giá trị chung) và đặc biệt là Staff (đội ngũ). Thông qua mô hình và phân tích đặc điểm của 7 yếu tố trên, chúng ta sẽ thấy giá trị của chất lượng đội ngũ người QL.

Trên thế giới có rất nhiều công trình nghiên cứu về quản lý giáo dục của các tác giả như: "Những vấn đề về quản lý trường học" (P.V Zimin, M.I Kônđakóp), “Quản lý vấn đề quốc dân trên địa bàn huyện” ,(M.I Kônđakóp).

Nhà giáo dục học Xô-viết V.A Xukhomlinxki khi tổng kết những kinh nghiệm quản lý chuyên môn trong vai trò là hiệu trưởng nhà trường cho rằng “Kết quả hoạt động của nhà trường phụ thuộc rất nhiều vào công việc tổ chức đúng đắn các hoạt động dạy học”. Cùng với nhiều tác giả khác ông đã nhấn mạnh đến sự phân công, sự phối hợp chặt chẽ, thống nhất quản lý giữa hiệu trưởng và phó hiệu trưởng để đạt được mục tiêu đề ra.

Ngoài ra, ở Liên xô (cũ), các công trình nghiên cứu, xét ở góc độ lý luận giáo dục học của các tác giả đã đề cập tới lực lượng GD; trong đó nêu rõ vai

trò, vị trí, chức năng của CBQL trường học, tiêu biểu là công trình của các nhà khoa học nổi tiếng như: Ilina T.A với tác phẩm Giáo dục học (tại tập 3: Những cơ sở của công tác giáo dục [22].; Savin N.V với tác phẩm Giáo dục học (ở Chương 22, tập 2: Những vấn đề cơ bản của QL nhà trường).

Tác phẩm “Quản trị hiệu quả trường học” của ba tác giả K.B.Everad, Geoffrey Morris và Ian Wilson (NXB Giáo dục, năm 2009) với nội dung mạng tính thực tiễn cao trên cơ sở lý luận về quản lý hiện đại mà chính các tác giả là người trực tiếp thực hành viết ra cho những người thực hành, đây là cuốn sách thật sự có ý nghĩa, thiết thực cho cán bộ CBQL trường học và các cơ sở giáo dục khác.

1.1.2. Ở Việt Nam

Ở Việt Nam đã có những thành tựu đáng kể, góp phần nâng cao hiệu quả quản lý xã hội trong những điều kiện cụ thể, tương ứng với tình hình phát triển kinh tế - xã hội của đất nước. Đã có nhiều công trình nghiên cứu về lý luận và thực tiễn, đề ra được những giải pháp quản lý trong lĩnh vực quản lý và phát triển giáo dục - đào tạo ở Việt Nam có hiệu quả như tác giả Nguyễn Ngọc Quang “*Những khái niệm cơ bản về lý luận quản lý giáo dục*” [31] đã đề cập đến những khái niệm cơ bản của quản lý, quản lý giáo dục, các đối tượng của khoa học quản lý giáo dục.

Tác giả Đặng Bá Lãm, Phạm Thành Nghị “*Chính sách và kế hoạch phát triển trong quản lý giáo dục*” đã phân tích khá sâu sắc về lý thuyết và mô hình chính sách, các phương pháp lập kế hoạch giáo dục, GS-TSKH Vũ Ngọc Hải, PGS-TS Trần Khánh Đức: “*Hệ thống giáo dục hiện đại trong những năm đầu thế kỷ XXI*”; PGS-TS Đặng Quốc Bảo “*Quản lý nhà nước về giáo dục, đào tạo*”, PGS.TS. Trần Kiểm “*Những Vấn đề nghiên cơ bản của khoa học quản lý giáo dục*” đã trình bày những quan điểm, mục tiêu, giải pháp phát triển giáo dục và hệ thống giáo dục, làm rõ tư tưởng quản lý.

Tháng 11/1998 Hội thảo khoa học “*Chiến lược xây dựng đội ngũ CBQL phục vụ sự nghiệp CNH-HĐH*” đã mở ra bước ngoặt quan trọng trong việc nghiên